

Sportas „Draugo“ puslapiuose

Edvardas Šulaitis

▲ Edvardas Šulaitis

Lietuvos jaunimo laimėjimas. Nėra abejonių, kad tuo mūsų tauta nemažai laimėjo. Tai pakėlė lietuvių sportininkų prestižą visoje Europoje ir išgarsino mūsų tautos vardą. To laimėjimo žinios pasiekė ir Europos didžiuosius laikraščius. Vadinasi, visas pasaulis sužinojo, kad Lietuva ir sporto atžvilgiu daro stambią pažangą“.

Tai turbūt buvo pats didžiausias pasiekimas, ką lietuviai tarptautinėje plotmėje parodė nuo transatlantinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per tuo laiku nenugalėtu laikomą Atlantą. Ir kas įdomiausia, kad šie du didžiuliai įvykiai neapsiėjo be didžiulės Amerikos lietuvių talkos, dar daugiau – jie buvo subrandinti užatlantėje gyvenančių mūsų tautiečių.

Dėdės Semo žemėje lietuviai nuo seno garsėjo kaip stiprūs žmonės – im-

Turbūt nereikia aiškinti ir įrodinėti, kad lietuvių sportiniai pasirodymai išeivijoje susilaukė daug ne tik atskirų žmonių pritarimo, bet ir mūsų spaudos dėmesio, taip pat ir „Draugo“ puslapiuose.

Kuomet rengiau leidinį, pavadintą „Lietuviškas krepšinis“ (pasirodė Chicagoje 1957 m. ir buvo skirtas Lietuvos pergalių Europos krepšinio pirmenybėse Rygoje 30-mečiui atžymėti), teko peržiūrėti įvairios spaudos, taip pat ir „Draugo“ laikraščio puslapius.

1937 m. gegužės 10 d. numeryje „Draugo“ pirmajame puslapyje buvo patalpintas didžiulis užrašas: „Lietuva laimėjo krepšinio čempionatą Europoje“ su plačiu šių pirmenybių aprašymu.

Kitą dieną savo vedamajame „Draugas“ rašė: „Tas laimėjimas yra

tynininkai (tada vadinti ristikais), boksininkai (kumštininkai), futbolininkai (amerikietiško futbolo atstovai), beisbolininkai, krepšinininkai bei kitų sporto šakų atstovai, bet pirmas labiausiai išgarsėjęs buvo Juozas Žukauskas – Jack Sharky-Šarkis, kumštininkas. 1932 m., kada jis laimėjo pasaulio čempionato susitikimą prieš vokiečių Max Schmeling, jis pateko ne tik į lietuvių, bet ir viso pasaulio pirmuosius laikraščių puslapius. Jo išgarsėjimas privertė ir menkavertystės kompleksą turinčius lietuvius prabilti apie savo lietuvišką kilmę, kurią iki tol jie slėpė, nes tais laikais garbingiau buvo vadintis lenku.

Kuomet 1935 m. Kaune vyko Pasaulio lietuvių kongresas, į jį Amerikos lietuviai nusiuntė gana didelę lietuvių sportininkų delegaciją. Vienu iš jos vadovų buvo „Draugo“ vyr. redaktorius Leonardas Šimutis. Jis, grįžęs į namus, gailėjosi, kad nedaug laiko turėjo stebėti sportines varžybas, nes jam reikėjo rūpintis politine ir visuomenine Kongreso programa.

1936 m. lietuvių krepšinio žaidėjas Pranas Lubinas (Frank Lubin) buvo JAV krepšinio rinktinės kapitonas ir ten pasipuošęs aukso medaliu aplankė savo tėvų žemę. Vėliau jis pats įsijungė į Lietuvos krepšinių ir padėjo Lietuvai iškovoti Kaune vykusią III Europos krepšinio pirmenybių auksą. 1937 m. tai atliko jo draugai Rygoje surengtose Europos krepšinio pirmenybėse.

Kuomet 1938 m. Kaune buvo rengiama I Lietuvos tautinė olimpiada, Amerikos lietuviai jau prieš porą metų buvo susiorganizavę, norėdami pasiųsti į tėvynę stiprią komandą ir jiems ten pavyko laimėti daugumą prizinių vietų.

Apie visa tai buvo plačiai rašoma „Draugo“ bei kitų JAV leidžiamų lietuviškų laikraščių puslapiuose. Tuos aprašymus iš dalies teko skaityti jau atvykus į JAV 1949 metų rudenį, kuomet prasidėjo antrasis Amerikos lietuvių sportinės veiklos etapas, kuriame dalyvavo ir iš DP stovyklų atvykusieji lietuviai sportininkai. Apie tai jau rašė ir iš ten atvažiavusieji sporto spaudos darbuotojai, tarp kurių buvo ir šių eilučių autorius, pirmąsias korespondencijas į „Draugo“ dienraštį parašęs 1949 m. rudenį ir šį darbą (su viena ilgesne pertrauka) tęsęs iki šių dienų.

Jeigu ankstesniais metais „Draugo“ puslapiuose specialaus skyriaus sportinio pobūdžio žinioms, straipsniams ar informacijai nebuvo, tai 1951 m. pradžioje

toks skyrius buvo įsteigtas. Pradžioje jis buvo mėnesinis ir pavadintas „Sporto pasaulis“, o jį redagavo Milwaukee, WI, mieste gyvenantys sporto spaudos darbuo-

▲ Sporto skyriaus, įsteigto 1952 m., emblema

tojai Bronius Keturakis ir Pranas Mickevičius. Kadangi jie gyveno toliau nuo Chicago, jiems buvo sunku duoti aktualių žinių apie lietuvių sportinę veiklą.

Tuomet prireikė ieškoti kitos išeities. Edvardo Šulaičio ir Jono Šoliūno iniciatyva (jie apie sportą „Draugui“ iki tol teikė kronikos žinias) „Draugo“ leidėjai buvo įtikinti, kad būtinas savaitinis skyrius, kuris talpintų sporto aktualijas. Prie šių dviejų prisijungus ir Algirdui Avižieniui šis skyrius „Sporto apžvalgos“ vardu pasirodė 1952 m. Netrukus iš redaktorių „išskrito“ A. Avižienis, o 1953 m. karinei prievolei atlikti į JAV armiją buvo paimtas ir E. Šulaitis.

Todėl iki 1955 m. pavasario redagavo vienas J. Šoliūnas. Kuomet E. Šulaitis sugrįžo iš kariuomenės, jis ilgą laiką vienas buvo „Sporto apžvalgos“ redaktorius.

Kuomet E. Šulaitis (beje, „Drauge“ jis redagavo ir Lietuvos vyčių organizacijos skyrių) išėjo dirbti į „Vienybės“ savaitraščio redakciją, prie sporto skyriaus redagavimo grįžo J. Šoliūnas. Vėliau jį pakeitė Vytautas Grybauskas, kuris šiose pareigose išbuvo nemažai laiko.

Tačiau ilgiausiai sporto skyrių redagavo ne vyras, o moteris – Irena Regienė. Ir svarbiausia – ji nebuvo sporto žinovė, nuo 1964 m. „Drauge“ redagavusi skautų skyrių. Tačiau 1980 m., kuomet dienraščiui prireikė nuolatinės darbuotojos, tuometinis vyr. redaktorius kun. Pranas Garšva pakvietė Ireną šiam darbui. Jos žinion pateko ir kitų skyrių bei puslapių redagavimas.

Nebūdama sporto žinovė Irena greitai įsisavino sporto terminus ir lietuviško sporto specifiką ir savo pareigas atliko ne blogiau už šios srities žinovus. Šiame darbe ji išbuvo net 22 metus, iki pat išėjimo į užtarnautą pensiją.

Sporto skyriaus bendradarbių tarpe buvo dar iš mano laikų likęs vienas kitas bendradarbis – Antanas Laukaitis iš Australijos, Kazys Baronas (iš Hamiltono persikėlęs gyventi į Vokietiją), čikagietis futbolo žinovas Jonas Juška, Sigitas Krašauskas, Algirdas Bielskus, Elvyra Vadopalienė, naujai prisidėjusi Indrė Tijūnėlienė, Rimas Gedeika ir dalis pripuolamų bendradarbių. Tarp jų – vienas iš aktyvesnių buvo ir šių eilučių autorius, kuris talkino ir nuotraukomis.

Kuomet I. Regienė išėjo į pensiją, nuolatinio sporto skyriaus redaktoriaus neliko, tačiau beveik kiekvieną penktadienį daugumą sporto žinių prirašydavo šių eilučių autorius, kuris tą daro iki šių dienų. Beje, jis 6 metus teikė sporto žinias ir „Margučio“ radijo programai.

Gaila, kad iš anksčiau minėtų asmenų gana didelė dalis jau iškeliavo Amžinybėn. Jau reikia naujųjų ateivių paspirties. Gerai, kad atsiranda vienas kitas ir naujai į šį kraštą atvykęs ir tokiu būdu išlieka sporto žinių teikimo tęstinumas, ypač jeigu „Draugas“ pratęs savo egzistavimą ir antrąjį šimtmetį.